

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Overzichtskaart	6
Algemene tips	8
Symbolen	9
GPS-Tracks	11
De mooiste wandelingen in de bergen rondom het Gardameer	13
Belangrijke telefoonnummers en adressen	15
Afkortingen / enkele Italiaanse alpiene begrippen	16
Dalplaatsen en bezienswaardigheden	18
Uitstapjes	24
De bergen in het noorden	
1 6.30 uur Cima Palon, 2091 m	30
2 4.00 uur Cornetto, 2180 m	32
3 6.00 uur Monte Stivo, 2059 m	34
4 5.00 uur Monte Biaena, 1615 m	37
5 4.00 uur Monte Creino, 1292 m	40
De kam van de Monte Baldo	
6 3.10 uur Monte Altissimo di Nago, 2079 m	42
7 4.40 uur San Giacomo – Rif. Damiano Chiesa	45
8 2.30 uur Lago di Pra della Stua, 1041 m	48
9 4.20 uur Tratto Spino – Bocca di Navene, 1425 m, – Malcèsine	50
10 4.30 uur Tratto Spino – Monte Altissimo di Nago	53
11 7.30 uur Tratto Spino – Cima di Valdritta, 2218 m	56
12 7.00 uur Rif. Novezzina – Cima di Valdritta, 2218 m	60
13 10.30 uur Assenza – Rif. Telegrafo, 2147 m	63
14 4.30 uur Malga Fiabio en SS. Benigno e Caro	66
15 4.30 uur Rifugio Chierogo, 1911 m	69
16 3.30 uur Madonna della Corona, 773 m	72
17 6.00 uur Porto di Brenzone – Prada	74
18 4.30 uur Naar de Baia delle Sirene	77
In het regionale natuurpark Alto Garda Bresciano	
19 7.00 uur Monte Spino, 1486 m	80
20 2.15 uur Het dal van de papiermolens in	84
21 10.00 uur Monte Pizzocolo, 1581 m	87
22 2.30 uur Monte Castello di Gaino, 866 m	90
23 1.15 uur San Valentino, 772 m	92
24 4.00 uur Muslone – Piovere	94

25	2.00 uur	Madonna di Montecastello	96
26	3.30 uur	Monte Denervo, 1459 m, en Cima Comer, 1281 m	98
27	4.45 uur	Malga Vesta di Cima en Malga Vesta di Mezzo	101
28	2.15 uur	Bocca Cocca, 1327 m	104
29	4.30 uur	Monte Stino, 1467 m	106
30	4.30 uur	Malga Alpo – Cima Tombea, 1950 m	108
31	5.00 uur	Monte Caplone, 1976 m	110
32	4.00 uur	Van Pieve naar Campione en terug	113
33	2.30 uur	Val di Brasa	116
34	3.20 uur	San Michele, 667 m	119
35	6.00 uur	Passo Nota, 1205 m	122
36	5.00 uur	Malga Dalco, 886 m	126
37	8.00 uur	Monte Carone, 1621 m	129
38	5.00 uur	Malga Leano – Malga Cadrione	132
39	7.00 uur	Monte Corno, 1731 m	135
40	10.00 uur	Tiarno di Sotto – Rifugio Garda, 1708 m	138
41	4.30 uur	Pregasina – Cima di Mughera, 1161 m	141

Rondom het Ledromeer

42	6.00 uur	Cima S.A.T., 1246 m	144
43	6.15 uur	Rocchetta, 1540 m	147
44	7.20 uur	Cima d'Oro, 1802 m	150
45	7.15 uur	Cima Pari, 1991 m	153
46	7.00 uur	Monte Cadria, 2254 m	156

Rondom Torbole en Riva

47	2.00 uur	Sentiero Panoramico Busatte – Tempesta	159
48	3.00 uur	Monte Brione, 376 m	162
49	7.00 uur	Rifugio Capanna Grassi, 1056 m	165
50	4.00 uur	Bocca di Trat, 1581 m, en Bocca di Saval, 1720 m	168
51	3.00 uur	Van Ville del Monte naar de Rif. San Pietro	171
52	4.00 uur	Monte Misone, 1803 m	173
53	8.00 uur	Dosso della Torta, 2151 m	175

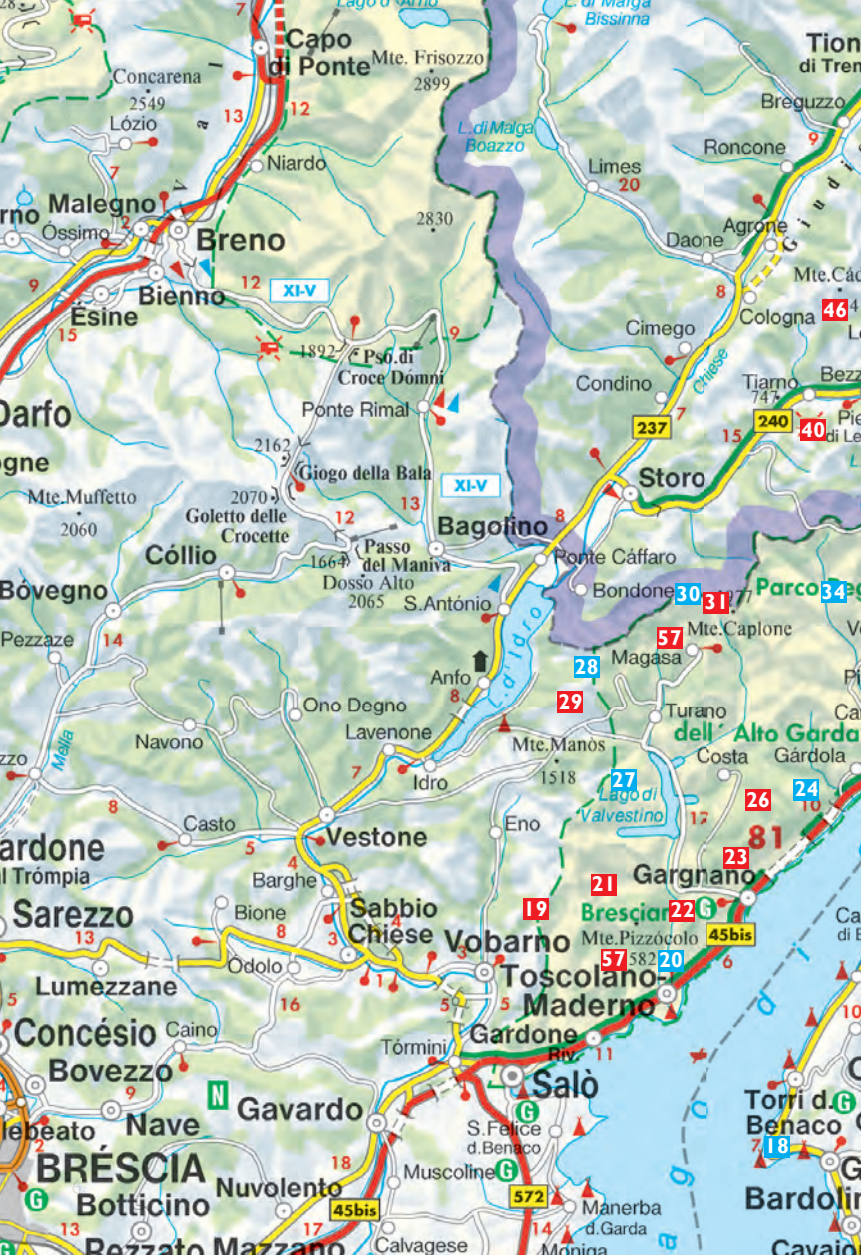
Tussen Arco en het Toblinomeer

54	5.30 uur	San Giovanni al Monte, 1058 m	178
55	4.30 uur	Monte Casale, 1631 m	181

Meerdaagse wandelingen

56	3 dagen	De Monte Baldo over	184
57	6 dagen	Door de bergen ten westen van het Gardameer	196

Register			212
-----------------	--	--	-----

TRENTO

Cavedine

Aldeno

Arco

Lagarina

Rovereto

Riva d. Garda

Mori

Brentonico

Ala

Avio

S. Anna d. Alfaedo

Bosco Chiesanuova

Dolce

Fumane

Vestenan

Monti Lessini

Parco Reg. della Lessinia

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Verona

Algemene tips

Zwaarte

De meeste wandelingen gaan over meestal goed onderhouden en gemarkeerde bergpaadjes en paden. Dit moet ons echter niet doen vergeten dat sommige plaatsen tredzekerheid en afwezigheid van hoogtevrees vereisen. Enkele wandelingen vereisen bovendien nog een goede conditie. Daarbij dient te worden bedacht dat speciaal in de bergen ten westen van het Gardameer de paden niet altijd optimaal zijn aangegeven of bewegwijzerd, hier is dan ook al enig oriëntatievermogen nodig. Daar komt dan nog bij dat de wandelingen in het voorjaar of laat in de herfst en na langere periodes van slecht weer hogere eisen kunnen stellen.

Om de diverse vereisten beter te kunnen inschatten zijn de voorgestelde wandelingen met kleuren aangegeven. Die betekenen het volgende:

Gemakkelijk Het pad is meestal goed gemarkeerd, vaak breed genoeg en niet erg steil, en daarom ook bij slecht weer redelijk veilig begaanbaar. Deze paden zijn ook voor kinderen en ouderen zonder grote risico's te bewandelen.

Uitzicht op Torbole aan het noordoostelijke uiteinde van het Gardameer, op de achtergrond de Monte Brione.

Symbolen

	met bus/spoor bereikbaar		rit met kabelbaan
	eetgelegenheid onderweg		kerk, kapel, gedenk-/wegkruis
	geschikt voor kinderen		top
	plaats met eetgelegenheid		pas, col
	eetgelegenheid		uitkijkplaats
	schuilhut, schuilplaats		afslag
	aangelegde parkeerplaats		picknickplaats
	kabelbaan / stoeltjeslift		burcht, kasteel, ruïne

Tamelijk moeilijk Deze paden en bergpaden zijn voldoende gemarkeerd, maar merendeels smal en over korte afstanden al enigszins geëxponeerd. Korte stukken van deze bergpaden kunnen al met staalkabels gezekerd zijn en zijn daarom alleen geschikt voor tredzekere wandelaars. Ook kunnen deze paden steile klimmen en afdalingen met zich meebrengen.

Moeilijk Deze bergpaden zijn eveneens voldoende gemarkeerd, maar smal en over grote stukken steil. Op sommige plaatsen kunnen ze zeer geëxponeerd zijn, soms zult u ook uw handen moeten gebruiken. Dit betekent dat deze paden alleen door volkomen tredzekere wandelaars met alpiene ervaring en een uitstekende conditie dienen te worden bewandeld. Enkele passages kunnen ook van kabels en ijzeren handgrepen voorzien zijn.

Padmarkeringen

In de regel zijn de wandelpaden in de bergen rondom het Gardameer rood-wit gemarkeerd, soms zijn ze ook voorzien van markeringsnummers of borden, zoals die op de wandelkaarten te vinden zijn. Het best zijn de paden op de Monte Baldo en in het noordelijk deel (Trentino, onder verantwoordelijkheid van de plaatselijke afdelingen van de S.A.T.) van het gebied rond het Gardameer gemarkeerd en bewegwijzerd (met markeringsnummer, wandeltijden naar de eindbestemming en etappes). Als er geen borden zijn, kunnen de routemarkeringen op bomen, stenen of zelfs op de grond te vinden zijn. Het 'Sentiero della Pace', dat men bij talrijke wandelingen tegenkomt, is gemarkeerd met een witte duif.

Gevaren

Hoewel de meeste van de hier voorgestelde wandelingen over aangelegde paadjes, verharde paden (muilpaden – zogeheten mulattiere) of landbouw- en oude militaire paden gaan, is op sommige glibberige plaatsen, bij het overste-

Naar het hoogstgelegen bedevaartsoord van Italië

De hoogstgelegen bedevaartkerk van Italië gaat terug op een hermitage uit de Middeleeuwen (vermoedelijk 13e eeuw). In 1436 werd dit rotsachtige oord eigendom van de Maltezer ridders (het karakteristieke Maltezer kruis is nog altijd te zien). Eveneens in de 15e eeuw werd de eerste kerk in de rots gebouwd. Het bekende standbeeld van de 'Moeder der Smarten' werd op mysterieuze wijze van Malta, de nieuwe hoofdzetel van de Maltezer ridders, naar de bergen van Corona overgebracht. In de jaren 1974-78 werd het bedevaartsoord gerestaureerd. Ook al nemen veel pelgrims tegenwoordig de weg naar Spiazzì en wandelen het kleine stukje omlaag naar de bedevaartkerk, het oude pelgrimspad vanaf Brentino met zijn 450 treden is ook tegenwoordig nog een belevenis.

Dalplaats/beginpunt: Brentino, 187 m; woonkern van Brentino Belluno in het Adigedal. Klein, rustiek plaatsje met kerk en bar aan de oostkant van de Monte Baldo in het Adigedal; afrit Avio van de autosnelweg, van daar op bewegwijzerde paden het centrum van Brentino in. Kleine parkeerplaats in het centrum, nog een parkeerplaats aan de rand van het plaatsje

richting Avio.

Zwaarte: pelgrimspad met talloze treden; goed aangelegd en gezekeerd voetpad en wandelpad.

Hoogteverschil: 590 m; als u naar Spiazzì omhoog wilt wandelen, ca. 100 m extra.

Horeca: bij het bedevaartsoord Madonna della Corona is een eettentje, in Spiazzì hotels, restaurants en bars.

Van de parkeerplaats in het centrum van **Brentino** wandelt u eerst op de Via Santuario ca. 150 m in noordelijke richting (rechtsaf), totdat u bij een waskuip en twee grote kastanjabomen komt. Daar begint links het bewegwijzerde pelgrimspad (mark.-nr. 73, rood-wit). Via nieuw aangelegde, brede treden gaat het om te

Het vlak tegen de rotsen aan gevlijde bedevaartsoord Madonna della Corona.

beginnen honderd meter omhoog. Aan het einde van de trap volgt u rechtsaf het goed begaanbare bergpad, dat u langs vroeger bebouwde berghellingen leidt, totdat u na ca. 20 min. een uitkijkpunt met een groot kruis bereikt (kort ommetje vanaf het pad). Nu verder bergopwaarts door bos, daarna lange traverse omhoog de Valle delle Pisotte in, waar u een woest rotslandschap wacht. Nu linksaf in haarspeldbochten naar de evenwijdig aan het pad lopende rotswand, die u via een gemetseld en gezekerd klimpad beklimt. Het vervolg van de route loopt nu iets minder steil, maar verder door bos. Weldra bereikt u een stenen brug en aan de overzijde daarvan het brede pad dat u via talrijke treden omhoog naar het bedevaartsoord **Madonna della Corona** brengt. Van daar leidt een afgesloten, smal landweggetje omhoog naar **Spiazzì**. U keert naar **Brentino** terug via de heenweg.

Korte excursie naar een kluzenaarshut hoog boven Gargnano

In 1630 woedde de pest onder de inwoners van Gargnano, van de 3000 mensen die er woonden bezweken er ca. 400. Volgens de overlevering werd de heremitage ongeveer tussen 1650 en 1700 gebouwd door overlevenden die voor de besmetting hierheen gevlucht waren en een gelofte hadden afgelegd. Daarna hebben nog diverse personen in de kapel en woonruimten hun toevlucht gezocht, het laatst Geremia Paladini, die zich in 1842 aan de dienstplicht in het Oostenrijkse leger probeerde te onttrekken. Het allengs in verval rakende gebouw, dat geëxposeerd in de steile wand van de Cima Comer is ingebouwd, kon in de jaren zeventig van de vorige eeuw weer gerestaureerd worden. Prachtig uitzicht op Gargnano. De kapel en de woonruimten van de kluzenaarshut zijn gratis toegankelijk. Een aantrekkelijke excursie, die u ook zonder veel voorbereidingen kunt inplannen.

Dalplaats: Gargnano, 98 m; bekoorlijk,

met talrijke woonkernen tegen de helling op gebouwd recreatieoord met hotels, restaurants en bars aan de westkant van het Gardameer.

Beginpunt: Sasso, 546 m; kleine woonkern van Gargnano met van veraf zichtbare kerk. Te bereiken van Gargnano op een bochtige weg naar Navazzo en de Valvestino in; na 7,3 km van de Gardesana occidentale aftakking richting Sasso, Liano etc., na 600 m weer rechtsaf en dan nog 700 m tot aan de woonkern. Parkeerplaats bij het begin van het plaatsje (met wandelkaart).

Zwaarte: veldpad en voetpad. Enige tredzekerheid en goed schoeisel zijn in elk geval vereist.

Hoogteverschil: 230 m.

Horeca: bar 'da Pisturi' in Sasso, albergo en ristorante/trattoria steeds bij de afslag richting Sasso, barbecueplaats bij de kluzenaarshut.

De hermitage San Valentino hoog boven het Gardameer is gratis toegankelijk en biedt een bekoorlijke rustplaats.

De toegang gaat eerst over een gerieflijk veldpad, daarna volgt alleen nog een voetpad.

Van de parkeerplaats bij de ingang van **Sasso** wandelt u in noordoostelijke richting het bekoorlijke plaatsje binnen. Blauwe pijlen en een padmarkering (nr. 31, rood, naar Briano en Comer) wijzen op enkele plaatsen de weg. Ga na 50 m links- en meteen weer rechts-af, daarna steeds rechtdoor. Hierbij passeert u een openbare 'wasplaats', waar men ook tegenwoordig nog zo nu en dan vrouwen met de hand kan zien wassen. Even later bereikt u het eind van het plaatsje. Een houten bord wijst u hier de weg naar San Valentino. Nu gaat het op een veldpad langs een lange muur. Aanvankelijk nog vlak, daarna door schaduwrijk bos op een smal, steenachtig paadje stevig bergopwaarts. Onderwijl doen zich mooie uitzichten op het meer en het stadje Gargnano voor. Na een ½ uur wandeltijd bereikt u een open plek. Hier splitsen de paden zich. U gaat rechts-af het bos in, waar u na enkele minuten bij een droge beekbedding komt; hierin daalt u op steile treden af. Vervolgens op gelijkblijvende hoogte langs de steile bergflank, daarna weer enigszins bergopwaarts; weldra bereikt u de toegang tot de kluis **San Valentino**, die door een poortje gemarkeerd is.

U keert terug langs dezelfde route.

